

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci Adama, Bedřicha a Evy

Ve zprávě o šetření ze dne 6. června 2023 jsem dospěl k závěru, že Úřad městské části Praha 6 (OSPOD) pochybil při výkonu kolizního opatrovnickví a sociálně-právní ochrany Adama, Bedřicha a Evy.

Vyzval jsem proto tajemníka úřadu městské části, aby se vyjádřil ke zprávě o šetření a sdělil, která přijal opatření k nápravě.

A. Vyhodnocení vyjádření úřadu a navržená opatření k nápravě

Tajemník **neuznal některá pochybení a nepřijal dostatečná opatření k nápravě**. Vydávám proto závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

OSPOD navrhuji, aby přijal tato opatření k nápravě:

- (A) prokazatelně seznámil sociální pracovníky a pracovnice OSPOD se závěrečným stanoviskem v rámci nejbližší pracovní porady;
- (B) doložil dokumenty svědčící o procesu vyhodnocení míry ohrožení Adama v období března až května 2023;
- (C) doložil aktuální nastavení pravidel pro vyhodnocování ohrožených dětí v případě dlouhotrvajících rodičovských konfliktů;
- (D) vyjasnil a doložil aktuální nastavení pravidel pro provádění pohovorů s dětmi v případě, že se dostaví na OSPOD samy nebo v doprovodu pouze jednoho rodiče;
- (E) nastavil pravidla pro informování dětí z pozice kolizního opatrovníka o průběhu, výsledku a důsledcích soudních řízení, která se jich dotýkají, a seznámil mě s nimi;
- (F) nastavil pravidla komunikace s dětmi mladšího věku a zaměřil cíle dalšího vzdělávání sociálních pracovníků na rozvoj komunikačních dovedností v této oblasti;
- (G) s nově přijatými postupy prokazatelně seznámil pracovníky a pracovnice OSPOD a doložil přijatá opatření.

B. Odůvodnění

Postupně shrnuji jednotlivé závěry ze zprávy o šetření, obsah vyjádření tajemníka a nakonec připojuji své závěrečné hodnocení postupu OSPOD.

B.1 Vyhodnocení dětí jako ohrožených

B.1.1 Dřívější nevyhodnocení Adama jako ohrožené dítě

B.1.1.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že nevyhodnotil minimálně Adama dříve jako ohrožené dítě ve smyslu § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.¹

1 Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

B.1.1.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník uvedl, že sociální pracovnice se již nemůže k věci konkrétně vyjádřit, neboť je od srpna 2022 na rodičovské dovolené. Případ však průběžně konzultovala v rámci supervize s vedoucí OSPOD i s kolegy. Adama nevyhodnotila, protože ho „*nechtěla postavit do pozice ohroženého dítěte*“. Více však apelovala na rodiče, aby se dohodli v zájmu všech dětí, a doporučovala jim spolupráci s odborníky.

B.1.1.3 Závěrečné hodnocení

V situaci, která ohrožuje řádnou výchovu a příznivý vývoj dítěte, je povinností OSPOD přijmout všechna potřebná opatření sociálně-právní ochrany dětí.² OSPOD rovněž musí vyhodnotit dítě jako ohrožené, pokud to jeho situace vyžaduje.

Trvám na svém závěru, že OSPOD pochybil. Mám za to, že měl Adama vyhodnotit dříve jako ohrožené dítě, a to s ohledem na výčet problémů, které se v rodině objevovaly (Adamovy dopisy, útky, potřeba psychologické či terapeutické péče, neschopnost rodičů se domluvit na významných záležitostech a pochybnosti o věrohodnosti Adamových výpovědí). **Vyhodnocení dítěte jako ohroženého nepovažuji za „nálepku pro dítě“.** Jedná se naopak o mezník, díky kterému může OSPOD zesílit svou činnost a přispět ke zlepšení životní situace dítěte. OSPOD následně musí například vypracovat s rodinou individuální plán ochrany dítěte, ze kterého všem členům vyplývají jednoznačné úkoly, a dohlížet na jejich plnění. Stejně tak se OSPOD nabízí možnost využít opatření pro případ, že by některý z členů rodiny spolupráci odmítal či znesnadňoval.

B.1.2 Vyřazení Adama z evidence ohrožených dětí

B.1.2.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že vyřadil Adama z evidence ohrožených dětí bezprostředně po jeho návratu ze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) do střídavé péče, ke které měl chlapec dlouhodobě výhrady.

B.1.2.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník se proti mému závěru ohradil. Uvedl, že tehdejší sociální pracovnice vyřadila Adama z evidence ohrožených dětí až před svým odchodem na rodičovskou dovolenou, na které je od srpna 2022. Adam opustil ZDVOP na konci června 2022. Tajemník zdůraznil, že tak učinila proto, že „*nikdo z rodiny OSPOD nekontaktoval a nebylo třeba s rodinou provádět sociálně-právní poradenství*“.

B.1.2.3 Závěrečné hodnocení

Trvám na tom, že OSPOD vyřadil Adama z evidence ohrožených dětí příliš brzy po jeho návratu ze ZDVOP. Pokud s rodinou již nemohla z objektivních důvodů pracovat tehdejší sociální pracovnice, bylo povinností OSPOD zajistit kontinuitu její práce. K vyřazení došlo, aniž OSPOD předtím kontaktoval rodinu a ověřil, jak funguje znovuobnovená střídavá péče. A to přesto, že právě k ní se Adam stavěl dlouhodobě negativně, což bylo i důvodem pro jeho

2 Podle § 9a zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

dočasné umístění do ZDVOP. Se střídavou péčí navíc Adam „souhlasil“ po nevhodném nátlaku ze strany soudkyně,³ kterému byl OSPOD přítomen.

B.1.3 Neprovedení vyhodnocení míry ohrožení Adama v návaznosti na jeho telefonát v den jeho dvanáctých narozenin

B.1.3.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že neprovedl vyhodnocení Adamova ohrožení v návaznosti na jeho telefonát v den jeho dvanáctých narozenin.

B.1.3.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník se proti mému závěru ohradil. Zdůraznil, že k vyhodnocení došlo, a to za e-mailové a telefonické účasti otce. Matka nekontaktovala OSPOD a nereagovala na jeho e-mail. OSPOD také následně provedl pohovor s Adamem ve škole. Na základě těchto poznatků dospěl k závěru, že Adam není ohroženým dítětem. O výsledku informoval rodiče.

B.1.3.3 Závěrečné hodnocení

Mám za to, že OSPOD konstatované pochybení zhojil (v období mezi poslední komunikací pověřené pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv a vydáním zprávy o šetření). Žádám o doložení dokumentů, které potvrzují, že OSPOD vyhodnocení provedl. Zdůrazňuji, že k provedení pohovoru s chlapcem došlo až poté, co k tomu telefonicky vyzvala pověřená pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv vedoucí OSPOD, a to na konci března 2023. Mám pochybnost, zda by OSPOD přistoupil k tomuto kroku bez předchozí výzvy. Vedoucí OSPOD totiž tvrdila, že k provedení pohovoru nevidí důvod, a komunikaci s otcem považovala pro účely vyhodnocení míry ohrožení Adama za dostatečnou.

B.2 Participační práva dětí

B.2.1 Komunikace s Adamem před jednáními soudů

B.2.1.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že nehovořil s Adamem ani před jedním z rozhodnutí soudů o úpravě jeho péče v roce 2021.

B.2.1.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník se fakticky k této výtce nevyjádřil. Popsal pouze běžnou praxi OSPOD, a to že „*před jednáním se s dětmi hovoří, sociální pracovnice se představí, předá na sebe kontakt, vysvětlí svou úlohu*“. Rovněž uvedl, že OSPOD informuje děti o možnosti říci své stanovisko přímo soudu, většina dětí však preferuje sdělení názoru sociální pracovníci.

B.2.1.3 Závěrečné hodnocení

Jelikož OSPOD nijak nezdůvodnil, proč s Adamem nehovořil o předmětu vedených soudních řízení a proč se nezajímal o jeho názor, **trvám na svém závěru ze zprávy o šetření.**

3 Důvody nevhodnosti chování soudkyně během jiného soudního roku, během kterého se Adam vyjádřil, že bude respektovat střídavou péči, jsem popsal ve zprávě o šetření ze dne 11. května 2023, sp. zn. 16869/2022/VOP, dostupná na <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11642>.

B.2.2 Komunikace s Adamem v návaznosti na výzvu soudu

B.2.2.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že nehovořil s Adamem poté, co jej k tomu vyzval soud. Namísto toho OSPOD sdělil soudu, ať pohovor provede soud sám za účasti OSPOD.

B.2.2.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník nastínil, že daný postup odpovídá vzoru, který se osvědčil v praxi OSPOD a vyhovuje klientům. Podle OSPOD se soud snaží, pokud je to možné, děti opakovaně nezatěžovat a provádět s nimi pohovory citlivě. Proto vyjíždí za dětmi do školy a bere s sebou zástupce OSPOD nebo přizve dítě k soudnímu jednání, kde pohovor proběhne za účasti OSPOD a za doprovodu obou rodičů. Více však nezdůvodnil, proč v tomto konkrétním případě trval OSPOD na provedení pohovoru soudem, přestože ten to evidentně neměl v tomto případě v plánu.

B.2.2.3 Závěrečné hodnocení

Rovněž upřednostňuji, pokud se dítě nemusí opakovaně vyjadřovat ke stejným otázkám před různými institucemi. Zároveň zdůrazňuji, že cílem OSPOD jako kolizního opatrovníka má být hájení nejlepšího zájmu dítěte a zastávání role průvodce dítěte průběhem soudního řízení. **Proto je nezbytné, aby znal názory a přání dítěte a byl s ním v kontaktu. Jinak nemůže efektivně zastupovat jeho zájmy.** Pokud s dítětem nehovoří OSPOD a následně to ne učiní ani soud, panuje vysoké riziko, že takové soudní rozhodnutí bude poté zrušeno z důvodu zásahu do základních práv dítěte. Zároveň daným postupem OSPOD nedostojí svým povinnostem vyplývajícím z role kolizního opatrovníka.

Jelikož soud v této věci nakonec Adama za účasti OSPOD vyslechl, považuji dané pochybení za zhojené.

B.2.3 Komunikace s Adamem po rozhodnutích soudů

B.2.3.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že s Adamem nehovořil ani po jednom z rozhodnutí soudů o úpravě jeho péče.

B.2.3.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník k tomu uvedl, že „není běžnou praxí hovořit s dětmi po vynesení rozsudku“. Upozornil, že to podle něj není prakticky možné, a to z personálních důvodů a kvůli tomu, že OSPOD končí kolizní opatrovnictví „ukončením soudního jednání“. Má za to, že by to měli být rodiče, kteří z pozice zákonných zástupců a „držitelů rodičovských kompetencí“ informují děti o výsledku soudního jednání. Přislíbil však, že pracovníky OSPOD bude informovat o možnosti hovořit s dětmi i po vynesení soudního rozhodnutí, a to zejména tam, kde OSPOD vyhodnotí děti jako ohrožené v průběhu soudního řízení.

B.2.3.3 Závěrečné hodnocení

Oceňuji, že OSPOD vzal částečně v potaz moje doporučení, aby v rámci kolizního opatrovnictví informoval děti o výsledku soudního řízení. Mám za to, že neujme-li se daného úkolu sám soud, měl by ho zastat bezodkladně OSPOD. Mimo jiné s odkazem na to, že „dítě, které

*je schopno s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost posoudit dosah a význam rozhodnutí vyplývajících ze soudního nebo správního řízení, kterého je účastníkem, (...) obdrží od orgánu sociálně-právní ochrany informace o všech závažných věcech jeho osoby se týkajících“.*⁴ Výsledek soudního řízení je pro dítě zásadní věc, a proto by si měl být OSPOD jistý, že dítě získá pravdivé informace, **zejména v případech dlouhodobě vyhocených rodičovských sporů, do kterých rodiče vtahují děti.** Není totiž jisté, že rodiče vysvětlí dětem výsledky a důsledky soudního řízení vždy žádoucím způsobem. **Mám za to, že by OSPOD měl tento přístup volit také v případech, kdy se soudní rozhodnutí neslučuje s přáním dítěte vysloveným v průběhu soudního řízení.**

Upozorňuji také, že nesouhlasím se závěrem OSPOD, že kolizní opatrovnictví dítěte končí pro OSPOD bez dalšího vynesením rozsudku. Uznávám, že právní úprava související s právy a povinnostmi kolizního opatrovníka je velmi kusá. Je však beze sporu, že OSPOD vykonává kolizní opatrovnictví minimálně do nabytí právní moci rozhodnutí, kterým soud ve věci rozhodl. **V tomto období, ale i bezprostředně po něm by měl OSPOD jednat v souladu se smyslem a účelem kolizního opatrovnictví a respektovat nejlepší zájmy dítěte.** Pokud bychom optikou OSPOD přistupovali k obdobným situacím, znamenalo by to, že by soudem ustanovený advokát nebo procesní opatrovník neměl povinnost informovat klienty/opatrovance o výsledku řízení, ve kterém je zastupovali, a v jejichž věci obdrželi od soudu rozhodnutí. Takový výklad je přitom nelogický, a tudíž nemístný.

B.2.4 Komunikace s Adamem ohledně jeho výhrad k úpravě péče

B.2.4.1 Závěr šetření

OSPOD jsem dále vytýkal, že neprojednal s Adamem jeho opakované výhrady k péči otce, jeho útěky z domácnosti či obsah dopisů postoupených školou.

B.2.4.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník sdělil, že se Adam nikdy konkrétně nevyjádřil, co mu na otcově výchově vadí. Pouze jednou uvedl, že otce slyšel, jak matku nevhodně pojmenoval v souvislosti s vývojem úpravy poměrů, a to během telefonického hovoru s jinou osobou. Dále Adam pouze tvrdil, že chce být v péči matky. V péči otce však OSPOD nikdy neshledal nedostatky ani nevhodný přístup.

Na konci roku 2019 obdržel OSPOD dopis, který Adam předal třídní učitelce. Hned na začátku nového roku oba rodiče pozval k řešení a s jeho obsahem je seznámil. Tajemník připustil, že klíčová sociální pracovníce mohla ještě zajít za Adamem do školy a o jeho výhradách si s ním promluvit. Domníval se, že tak neučinila ve snaze zachovat Adamovu důvěru ve školu.

B.2.4.3 Závěrečné hodnocení

OSPOD částečně připustil pochybení sociální pracovníce. Mám však za to, že s Adamem měla projednat i jeho další projevy, zejména „útěky“ před kontakty s otcem. Domnívám se, že Adam různými způsoby (zejména dopisy a útěky) vyjadřoval svou nespokojenost, avšak OSPOD s ním o těchto projevech nikdy nehovořil. Považuji za nedostatečné, pokud je OSPOD projednával výhradně s rodiči bez přítomnosti Adama. **Měl vést s Adamem dialog, nabídnout mu možnosti podpory a hledat řešení. To se však nestalo.** Považuji to

⁴ Viz § 8 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

za nedostatečné i z důvodu, že právě o tyto opakované projevy OSPOD následně mimo jiné opřel návrh na Adamovo umístění mimo rodinu.

Zároveň zdůrazňuji, že OSPOD by měl vždy zvážit, zda je s ohledem na situaci, potřeby a postoje dítěte nezbytné ho navštěvovat ve škole a zda by raději nemohl s dítětem mluvit v domácím prostředí nebo na OSPOD.

B.2.5 Komunikace s Adamem před jeho umístěním do ZDVOP

B.2.5.1 Závěr šetření

OSPOD jsem vytýkal, že nehovořil s Adamem v březnu 2022 předtím, než podal návrh na jeho umístění do ZDVOP.

B.2.5.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník krátce dodal, že ne vždy jsou dány podmínky pro provádění pohovoru s dětmi. S Adamem hovořil OSPOD Vimperk před podáním návrhu na jeho svěření do ZDVOP. OSPOD byl při výkonu rozhodnutí a sociální pracovnice ho spolu s kurátorkou pro mládež navštívila po nástupu do ZDVOP.

B.2.5.3 Závěrečné hodnocení

OSPOD znal Adamův názor, neboť mu ho zprostředkoval OSPOD Vimperk. Problém však spatřuji v tom, že s ním OSPOD nejednal o jiných možnostech, které se nabízely, a nenechal jeho rodině čas na realizaci navržených opatření. Dané pochybení souvisí právě s pochybením týkajícím se ukvapeného podání návrhu na Adamovo svěření do ZDVOP (viz část B.3).

B.2.6 Komunikace s Adamem v březnu 2023

B.2.6.1 Závěr šetření

OSPOD jsem také vytýkal, že odmítl v březnu 2023, aby Adam hovořil s bývalou sociální pracovnicí, a nijak ho poté přímo nekontaktoval.

B.2.6.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník se proti danému závěru ohradil. Uvedl, že sociální pracovnice, které Adam zavolał v den svým dvanáctým narozenin (v polovině března 2023), ho pouze informovala, že nebyla jeho poslední sociální pracovnicí, nýbrž jednou ze tří, které případ postupně vedly. V minulosti byla navíc vyměněna v návaznosti na stížnost jednoho z rodičů. Proto se poradila s vedoucí oddělení, zda se má této úlohy ujmout. Poté Adamovi sdělila, že si s ním promluví kdokoliv jiný z OSPOD. Adam ale trval na jím oslovené sociální pracovnici, i když se s ní viděl naposledy, když mu bylo sedm let. Tajemník dále zdůraznil, že Adam od sociální pracovnice neobdržel číslo na mobilní telefon ani ji nepoznal a nepozdravil, když se s ní setkal v červnu 2022 na úřadě. Magistrát hlavního města Prahy také metodicky vede OSPOD, že si klienti nemohou vybírat, s kým budou hovořit. Řídí se to totiž standardy sociálně-právní ochrany dětí nebo rozhodnutím vedoucí oddělení.

Dále připustil, že OSPOD navštívil Adama ve škole poté, co mu to telefonicky doporučila pověřená pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv. Adama však nevyhodnotil jako ohrožené dítě.

B.2.6.3 Závěrečné hodnocení

Mám za to, že OSPOD dané pochybení zhojil. Doplnuji, že moje výtka směřovala k březnu 2023. Přetrvávala totiž pochybnost, zda by OSPOD Adama kontaktoval i bez výzvy pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv, neboť vedoucí OSPOD se tomuto kroku během telefonického hovoru spíše bránila.

Považuji za ospravedlnitelné, že bývalá sociální pracovnice řešila vhodnost svého zapojení do případu, pokud z něj byla v minulosti odvolána. Stejně tak souhlasím, že by OSPOD měl dodržovat svá interní pravidla pro rozdělování případů mezi jednotlivé pracovníky. **Zdůrazňuji však, že by také měl pracovat velmi obezřetně s (ne)důvěrou dítěte v konkrétního pracovníka OSPOD. Pokud dítě není z jakéhokoliv důvodu (nedůvěra, antipatie, nespokojenost...) ochotno či schopno mluvit s konkrétním pracovníkem OSPOD, měl by OSPOD zajistit, aby s dítětem hovořil jiný pracovník.** Zároveň to automaticky neznamená, že je nezbytné, aby daný pracovník převzal vedení případu.

B.2.7 Praxe OSPOD ohledně pohovorů s dětmi

B.2.7.1 Závěr šetření

V rámci šetření jsem narazil na praxi OSPOD, že není ochoten provádět pohovory s dítětem v případě, že se dostaví v doprovodu pouze jednoho rodiče.

B.2.7.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník se ohradil proti tomuto tvrzení. Sdělil, že je nutné vyhodnotit, zda je situace dítěte tak závažná, že musí pohovor proběhnout neprodleně. Pokud dítě není v bezprostředním ohrožení nebo neprožilo situaci se zdravotními následky, OSPOD domlouvá pohovor za účasti obou rodičů v nejbližším možném termínu. Provádění pohovoru za přítomnosti obou rodičů považuje tajemník za příklad dobré praxe. OSPOD totiž upřednostňuje zásadu rovnosti při jednání s klienty. Rodiče si tak mohou promluvit s dítětem předtím, než si ho odvede sociální pracovnice k pohovoru, což umožňuje se vyhnout připomínkám rodiče, který u pohovoru nebyl a namítá, že druhý rodič dítě navedl nebo ovlivnil. Rovněž dodal, že se OSPOD řídí metodickou instrukcí Magistrátu hlavního města Prahy, aby posuzoval, zda je provedení pohovoru s dítětem nezbytné, nebo je možné získat informace jiným způsobem (např. od rodiče, případně skrze subjekt spolupracující s rodinou).

Tajemník zároveň podotkl, že jinak OSPOD postupuje v případě, že rodič přijde se zraněným nebo jinak ohroženým dítětem. V takové chvíli OSPOD podává neprodleně intervenci, získává informace, provádí vyhodnocení a přijímá opatření.

B.2.7.3 Závěrečné hodnocení

Přijímám, že OSPOD neodmítá hovořit s akutně ohroženými dětmi. OSPOD však žádám, aby nastavil své postupy tak, aby v dětech vzbuzovaly důvěru v OSPOD. Pokud OSPOD odmítne provést pohovor s dítětem v přítomnosti jednoho z rodičů z výše uvedených důvodů, je nezbytné tento postup dítěti i rodiči vysvětlit a dítě ujistit, že s ním bude hovořit v nejbližším možném termínu za přítomnosti obou rodičů.

Zároveň zdůrazňuji, že v šetřeném případě se tak nestalo, proto žádám, aby OSPOD doložil, jak má dané téma upraveno ve standardech či interních předpisech.

B.2.8 Participační práva dvojčat

B.2.8.1 Závěr šetření

OSPOD jsem také vytýkal, že nehovořil v průběhu dlouhotrvajícího sporu rodičů s dvojčaty.

B.2.8.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník uvedl, že OSPOD zohledňoval nízký věk dvojčat, zejména na počátku rodinného sporu, a skutečnost, že „*rodiče o mladších dětech OSPOD mnoho neinformovali*“. Pohovor s nimi následně provedl OSPOD na žádost soudu v dubnu 2022. Také uvedl, že na poradách OSPOD je opakovaně doporučováno, „*aby rodina byla posuzována v kontextu a pracovalo se s ní jako s celkem. To bude i nadále praktikováno a opakovaně připomínáno*“.

B.2.8.3 Závěrečné hodnocení

Trvám na svém závěru. Zdůrazňuji, že OSPOD s dvojčaty hovořil poprvé v dubnu 2022 (v rámci řízení o určení jejich trvalého pobytu), tedy když jim bylo **více než osm a půl roku**. Řízení o úpravě jejich péče začalo ještě o dva roky dříve. Meritorně soudy rozhodly v červenci a prosinci 2021, tedy okolo osmého roku věku dětí. Mám za to, že dvojčata nebyla s ohledem na svůj věk v situaci, kdy by nepochopila účel řízení a kdy by nebyla schopna formulovat svá přání. Nejsou mi známy skutečnosti, které by tento závěr vylučovaly. Mám proto za to, že OSPOD měl být s dvojčaty v přímém kontaktu a zajímat se o jejich přání a názory. Znovu⁵ upozorňuji OSPOD, že je nutné komunikovat i s dětmi nižšího věku.

Souhlasím s názorem, že rodinu je nutné posuzovat komplexně. **Upozorňuji však OSPOD, že každé dítě může mít individuální potřeby, může situaci prožívat odlišně od sourozenců, a OSPOD, stejně jako soud, s tím musí pracovat.** Výsledkem proto může být rozdílná úprava péče a styku pro jednotlivé děti v rodině, neboť to bude lépe odrážet individuální potřeby každého dítěte.

B.3 Podání návrhu na svěřeni Adama do ZDVOP

B.3.1 Závěr šetření

OSPOD jsem také vytýkal, že podal ukvapeně návrh na svěřeni Adama mimo rodinu.

B.3.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník se s mým závěrem neztotožnil. Zdůraznil, že podání návrhu předcházel Adamův útěk a „*putování do Jižních Čech*“. OSPOD před podáním návrhu také svolal mimořádné jednání, kterého se zúčastnili oba rodiče i s právními zástupci. Domluvili se, že matka převezme Adama zpátky do Prahy a pak ho předá otci. Dále se dohodli, že dojde k prohloubení a zintenzivnění terapeutické práce s rodinou a rodiče se pokusí zajistit dřívější návštěvu terapeutky. Navíc měla být navázána spolupráce s kurátorem pro děti a mládež. Přestože sám OSPOD nemluvil s Adamem, ten se na OSPOD Vimperk vyjádřil, že než aby musel jít zpátky k otci, půjde raději do nějakého zařízení. Proto OSPOD zvolil postup, kterým zajistil ochranu Adamova zdraví a jeho zdravého vývoje.

OSPOD také zvažoval Adamovu hospitalizaci v psychiatrické nemocnici. Z kapacitních důvodů k tomu ale nedošlo. Stejný problém nastal i u diagnostických zařízení a vhodnějšího

5 Dané zástupce veřejného ochránce práv konstatoval již ve zprávě o šetření ze dne 19. října 2023, sp. zn. 4684/2022/VOP, dostupná na <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11574>.

ZDVOP. Proto si tajemník klade otázku, jak lze operativně a správně postupovat, pokud zařízení, která se v danou chvíli jeví jako vhodnější, dítě nemohou přijmout. Po umístění Adama do ZDVOP ho OSPOD navštívil, proto odmítá tvrzení, že by s ním OSPOD nehovořil.

B.3.3 Závěrečné hodnocení

Trvám na svém závěru uvedeném ve zprávě o šetření, že OSPOD podal návrh ukvapeně. OSPOD podle mě fakticky nevyčerpal všechna nabízená mírnější opatření před podáním návrhu na Adamovo odebrání z rodiny, jak mu ukládá zákon.⁶ Jeho pochybení spatřuji v tom, že nedal rodičům ani Adamovi šanci vyzkoušet navržená opatření, která mohla přispět ke zklidnění situace, a to v domácím prostředí. Svá doporučení OSPOD sdělil rodičům v pondělí odpoledne a již ve středu podal návrh na umístění Adama do ZDVOP, aniž s Adamem o situaci a možných řešeních osobně mluvil a vysvětlil mu jednotlivé možnosti. Adam sice na OSPOD Vimperk sdělil, že chce raději do zařízení, než aby se vrátil k otci, nevěděl však o jiných možných řešeních, o kterých ho měl OSPOD poučit. Z tvrzení OSPOD je zřejmé, že Adama navštívil až po jeho umístění do ZDVOP. V danou chvíli již bylo pozdě na to, aby mu potřebná vysvětlení dal.

Zároveň podotýkám, že nespátřuji důvod pro to, aby OSPOD v první řadě usiloval o Adamovu hospitalizaci v psychiatrické nemocnici. Ke svěření do tohoto typu zařízení v tomto případě nebyl žádný důvod.

B.4 Vedení spisové dokumentace

B.4.1 Nesouslednost vedení spisové dokumentace

B.4.1.1 Závěr šetření

OSPOD jsem také vytýkal, že vedl na mnohých místech spisovou dokumentaci časově nesouledně.

B.4.1.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník mi objasnil, že k danému problému může docházet ve chvíli, kdy OSPOD dostává jednotlivé písemnosti od soudu se zpožděním (nikoliv ihned po soudních jednáních) nebo zakládá elektronickou korespondenci s rodiči až po uzavření rozebíraného tématu.

B.4.1.3 Závěrečné hodnocení

Rozumím, že OSPOD nemůže ovlivnit okamžik obdržení dokumentů od jiných subjektů. **Zdůrazňuji však, že zpětné zakládání komunikace s rodiči může mít svá úskalí, zejména spis značně znehledňuje.** Praxe nepřispívá k jednoduché kontrole ani plynulému předání případu v případě změny klíčového pracovníka.

B.4.2 Neumožnění nahlížení do spisu

B.4.2.1 Závěr šetření

OSPOD jsem také vytýkal, že odmítl seznámit rodiče s obsahem Adamova dopisu postoupeného školou.

⁶ Viz § 9a odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

B.4.2.2 Vyjádření tajemníka

Tajemník uvedl, že OSPOD rodiče s jeho obsahem seznámil. Otec si chtěl dopis přečíst, sociální pracovnice mu však doporučila, aby vycházel z informací, kterému sdělila. S tím oba rodiče souhlasili. OSPOD tedy splnil svou povinnost situaci zpracovat a s rodiči probrat. Zároveň splnil přání nezletilého, aby dopis nebyl předán zejména otci. K seznámení s obsahem dopisu došlo dne 6. ledna 2020, o čemž je ve spisu záznam.

B.4.2.3 Závěrečné hodnocení

Rozumím, proč OSPOD nechtěl rodičům předložit Adamův dopis postoupený školou. Znovu však zdůrazňuji, že rodiče mají právo nahlížet do spisové dokumentace OSPOD,⁷ vyjma obsahu dokumentů zařazených v tzv. zvláštní složce.⁸ Právě zvláštní složka slouží mimo jiné k ochraně informací, které sdělilo dítě. **OSPOD proto doporučuji, aby napříště zakládal obdobné dokumenty do zvláštní složky a ve spisové dokumentaci o tom učinil záznam stručně shrnující obsah dokumentu. Jinak by měl rozhodnout o jejich vyloučení z nahlížení do spisu ve smyslu § 55 odst. 6 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.**

C. Výzva ke zjednaní nápravy

Závěrečné stanovisko zasílám tajemníkovi Úřadu městské části Praha 6 a žádám, aby mi podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda provedl navržená opatření k nápravě. Odpověď bych rád obdržel v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli a informuji starostu městské části Praha 6.

Pokud tajemník nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím nadřízený úřad.

Brno 13. listopadu 2023

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

7 V souladu s § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

8 V souladu s § 55 odst. 4 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.